EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.6.2024
COM(2024) 626 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Finske

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 626 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Finske

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97[1] in zlasti člena 3(3) Uredbe;

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[2], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost zagotavlja državam članicam finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira EU. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra pripomore k doseganju gospodarskega in socialnega okrevanja ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v EU ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(2) Cilj uredbe REPowerEU[3], sprejete 27. februarja 2023, je odpraviti odvisnost EU od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bi pripomoglo k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe EU z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz

---

1 UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

3 Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energijsko učinkovitost. Finska je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(3) Komisija je 16. marca 2023 objavila sporočilo Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030[4], da bi prispevala k odločitvam politike in ustvarila okvirne pogoje za povečanje rasti. V sporočilu je konkurenčnost opredeljena glede na devet dejavnikov, ki se medsebojno krepijo. Med temi dejavniki reforme in naložbe na področju dostopa do zasebnega kapitala, raziskav in inovacij, izobraževanja in spretnosti ter enotnega trga izstopajo kot najpomembnejše prednostne naloge politike za reševanje sedanjih izzivov glede produktivnosti ter za krepitev dolgoročne konkurenčnosti EU in njenih držav članic. Komisija je 14. februarja 2024 to sporočilo dopolnila z letnim poročilom o enotnem trgu in konkurenčnosti[5]. V poročilu so podrobno opisane konkurenčne prednosti in izzivi evropskega enotnega trga, pri čemer se spremlja letni razvoj glede na devet dejavnikov konkurenčnosti.

(4) Komisija je 21. novembra 2023 sprejela Letni pregled trajnostne rasti 2024[6], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2024. Evropski svet je 22. marca 2024 potrdil prednostne naloge iz pregleda v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 21. novembra 2023 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2024, v katerem Finske ni opredelila kot ene od držav članic, ki so jih morda prizadela neravnotežja ali za katere obstaja tveganje, da bi jih lahko prizadela, ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela mnenje o osnutku proračunskega načrta Finske za leto 2024. Komisija je sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Svet sprejel 12. aprila 2024, ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2024, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 11. marca 2024.

(5) 30. aprila 2024 je začel veljati novi okvir ekonomskega upravljanja EU. Okvir vključuje novo uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (EU) št. 2024/1263 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97. Vključuje tudi spremenjeno Uredbo (ES) št. 1467/97 o izvajanju postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in spremenjeno Direktivo 2011/85/EU o proračunskih okvirih držav članic[7]. Cilj novega okvira je s postopno konsolidacijo javnih financ ter reformami in naložbami doseči vzdržnost javnega dolga ter trajnostno in vključujočo rast. Okvir spodbuja nacionalno odgovornost in je usmerjen bolj srednjeročno, hkrati pa je izvrševanje učinkovitejše in doslednejše. Vsaka država članica bi morala Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti vsebujejo fiskalne, reformne in naložbene zaveze države članice, ki zajemajo obdobje načrtovanja štirih ali petih let, odvisno od rednega trajanja nacionalnega

---

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Uredba Sveta (EU) 2024/1264 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) in Direktiva Sveta (EU) 2024/1265 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

zakonodajnega obdobja. Pot gibanja očiščenih odhodkov[8] v nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih bi morala biti skladna z zahtevami iz Uredbe (EU) 2024/1263, vključno z zahtevami, da se začne dolg sektorja država najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP ter da se javnofinančni primanjkljaj srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz Uredbe (EU) št. 2024/1263, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta. V podporo pripravi teh načrtov naj bi Komisija [21. junija] 2024 državam članicam zagotovila smernice o vsebini načrtov in nadaljnjih letnih poročil o napredku, ki jih bodo morale predložiti, ter jim v skladu s členom 5 Uredbe (EU) 2024/1263 posredovala tehnične smernice o fiskalnih prilagoditvah (referenčne smeri in tehnične informacije, kjer je to ustrezno). Države članice bi morale svoje srednjeročne fiskalno-strukturne načrte predložiti do 20. septembra 2024, razen če se država članica in Komisija dogovorita o razumnem podaljšanju tega roka. Države članice bi morale zagotoviti sodelovanje svojih nacionalnih parlamentov ter posvetovanje z neodvisnimi fiskalnimi institucijami, socialnimi partnerji in drugimi nacionalnimi deležniki, kot je ustrezno.

(6) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2024 nadalje razvija v skladu z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020, 2022 in 2023 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Finska je 27. maja 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 29. oktobra 2021 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Finsko[9], ki je bil spremenjen 14. marca 2023 v skladu s členom 18(2) Uredbe (EU) 2021/241 zaradi posodobitve najvišjega finančnega prispevka za nepovratno finančno podporo in 8. decembra 2023 zaradi vključitve poglavja REPowerEU[10]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da je Finska zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Predpostavlja se, da so

---

8 Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2 Uredbe Sveta (EU) 2024/1263 z dne 29. aprila 2024 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Očiščeni odhodki pomenijo javnofinančne odhodke brez (i) odhodkov za obresti, (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

9 Izvedbeni sklep Sveta z dne 29. oktobra 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Finsko (12524/2021).

10 Izvedbeni sklep Sveta z dne 8. decembra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 29. oktobra 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Finsko (15836/2023).

mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila ukrepov.

(8) Finska je 25. aprila 2024 predložila nacionalni reformni program za leto 2024 in, prav tako 25. aprila 2024, program stabilnosti za leto 2024 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2024 odraža tudi polletno poročanje Finske o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(9) Komisija je 19. junija 2024 objavila poročilo o državi za Finsko[11] za leto 2024. V njem je ocenila napredek Finske pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2023, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Finskem. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novimi in nastajajočimi izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Finske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(10) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat[12], se je primanjkljaj sektorja država Finske povečal z 0,4 % BDP v letu 2022 na 2,7 % v letu 2023, dolg sektorja država pa se je povečal s 73,5 % BDP konec leta 2022 na 75,8 % konec leta 2023. Kot je bilo napovedano v smernicah za fiskalno politiko za leto 2024[13], je Komisija naredila prvi korak za začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju, v skladu z obstoječimi pravnimi določbami. Komisija je 19. junija 2024 sprejela poročilo na podlagi člena 126(3) PDEU[14]. V tem poročilu je bil ocenjen proračunski položaj Finske, ker načrtovani primanjkljaj sektorja država v letu 2024 presega referenčno vrednost 3 % BDP. V poročilu je bilo ugotovljeno, da glede na to oceno in ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora, ustanovljenega v skladu s členom 126(4) PDEU, Komisija julija ne namerava predlagati začetka postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Finsko.

(11) Svet je 12. julija 2022 Finski priporočil[15], naj ukrepa tako, da v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnanostjo politike[16], ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Finska bi morala biti pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Finski je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije. Po ocenah Komisije je bila fiskalna

---

11 SWD(2024) 626 final.

12 Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Poročilo Komisije, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (COM(2024) 598 final z dne 19. junija 2024).

15 Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Finske za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Finske za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 7).

16 Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 je srednjeročna (10-letna povprečna) rast potencialnega proizvoda Finske v letu 2023 na podlagi 10-letne povprečne realne stopnje potencialne rasti in deflatorja BDP za leto 2023 nominalno ocenjena na 2,7 %.

naravnanost[17] v letu 2023 ekspanzivna in je znašala 0,9 % BDP v razmerah visoke inflacije. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je imela v letu 2023 ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,8 % BDP. To vključuje višje stroške zagotavljanja začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine (za 0,2 % BDP). Ekspanzivni učinek nacionalno financiranih očiščenih tekočih primarnih odhodkov v letu 2023 je bil zato le delno povezan z osebami, ki bežijo iz Ukrajine. Ekspanzivna rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je bila tudi posledica nadaljnjega in hitrega naraščanja cen in stroškov, zlasti kupljenih storitev in odhodkov za osebje v lokalni upravi, ter povečanja odhodkov, povezanih s pripravljenostjo, ki so bili sprejeti v odziv na rusko vojno agresijo proti Ukrajini. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov leta 2023 skratka ni bila v skladu s priporočilom Sveta. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, so v letu 2023 znašali 0,4 % BDP. Nacionalno financirane naložbe so v letu 2023 znašale 4,0 % BDP, kar pomeni zmanjšanje za 0,2 odstotne točke v primerjavi z letom 2022. Finska je dodatne naložbe financirala iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU. Finska je financirala javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, kot sta infrastruktura za energijo iz obnovljivih virov in vodik z nizkimi emisijami, ki se delno financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU.

(12) Ključne projekcije iz programa stabilnosti za leto 2024 je mogoče povzeti, kot sledi. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije, predvideva realno rast BDP v višini 0 % v letu 2024 in 1,6 % v letu 2025, inflacija po HICP pa naj bi v letu 2024 znašala 1,3 %, v letu 2025 pa 1,9 %. Primanjkljaj sektorja država naj bi se v letu 2024 povečal na 3,4 % BDP in se v letu 2025 zmanjšal na 2,7 % BDP, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 povečal na 80,8 %, do konca leta 2025 pa na 82,3 %. Po letu 2025 naj bi se primanjkljaj sektorja država zmanjšal na 1,9 % BDP v letu 2026. Za primanjkljaj sektorja država se tako načrtuje, da bo v letu 2025 padel pod referenčno vrednost za primanjkljaj, tj. 3 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se po letu 2025 postopno povečal na 82,4 % v letu 2026.

(13) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi realni BDP v letu 2024 zrasel za 0,0 %, v letu 2025 pa za 1,4 %, inflacija po HICP pa naj bi znašala 1,4 % v letu 2024 in 2,1 % v letu 2025.

(14) V pomladanski napovedi Komisije 2024 je predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 3,4 % BDP v letu 2024, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 povečal na 80,5 %. Povečanje primanjkljaja v letu 2024 je predvsem posledica počasne rasti na strani prihodkov, tako davkov kot prispevkov za socialno varnost, pa tudi povečanja odhodkov, zlasti za socialne prejemke in

[17] Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Z njo se ocenjuje gospodarska spodbuda, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov (in brez začasnih izrednih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19), vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije. Negativni (pozitivni) predznak kazalnika označuje ekspanzivno (restriktivno) fiskalno politiko.

nadomestila ter plače. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost v letu 2024 ekspanzivna, in sicer v višini 0,7 % BDP.

(15) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2024 financirali odhodki v višini 0,2 % BDP v primerjavi z 0,1 % BDP v letu 2023. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, bodo omogočili visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Finske.

(16) Svet je 14. julija 2023 Finski priporočil[18], naj zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja neto nacionalno financiranih primarnih odhodkov[19] v letu 2024 na največ 2,2 %. Države članice so bile pozvane, naj pri izvrševanju svojih proračunov za leto 2023 in pripravi osnutkov proračunskih načrtov za leto 2024 upoštevajo, da bo Komisija na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 Svetu predlagala začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki Finske v letu 2024 povečali za 4,0 %, kar presega priporočeno najvišjo stopnjo rasti. Presežek nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti nacionalno financiranih očiščenih primarnih odhodkov v letu 2024 ustreza 0,9 % BDP. Pri tem obstaja tveganje za neskladnost s priporočilom Sveta.

(17) Poleg tega je Svet Finski priporočil, naj v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da čim prej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podporne ukrepe, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Svet je Finski nadalje priporočil, naj, če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 so neto proračunski stroški[20] izrednih energetskih podpornih ukrepov ocenjeni na 0,2 % BDP v letu 2023, v letih 2024 in 2025 pa naj bi znašali 0,0 %. Če bi se povezani prihranki porabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja, kot je priporočil Svet, bi te projekcije pomenile fiskalno prilagoditev v višini 0,2 % BDP v letu 2024, neto nacionalno financirani primarni odhodki[21] pa bi imeli v navedenem letu ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,7 % BDP. V letih 2023 in 2024 naj bi bili izredni energetski podporni ukrepi čim prej postopoma odpravljeni. To je skladno s priporočilom Sveta. Vendar naj se s tem povezani prihranki ne bi v celoti uporabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Pri tem obstaja tveganje za neskladnost s priporočilom Sveta.

---

18 Priporočilo Sveta z dne 14. julija 2023 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Finske za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Finske za leto 2023 (UL C 312, 1.9.2023, str. 243).

19 Očiščeni primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez (i) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) odhodkov za obresti, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

20 Številka predstavlja raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s prihodki in odhodki ter, kadar je ustrezno, brez prihodkov od davkov na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije.

21 Ta prispevek se meri kot sprememba primarnih odhodkov sektorja država brez (i) dodatnega proračunskega učinka diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) enkratnih odhodkov, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) odhodkov, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije, glede na srednjeročno (10-letno) povprečno potencialno nominalno stopnjo rasti BDP, izražena kot razmerje do nominalnega BDP.

(18) Svet je Finski poleg tega priporočil, naj ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirane javne naložbe v letu 2024 povečale na 4,1 % BDP (s 4,0 % BDP v letu 2023). To je skladno s priporočilom Sveta. Javnofinančni odhodki, ki se financirajo s prihodki iz skladov EU, vključno z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, pa naj bi v letu 2024 ostali stabilni pri 0,4 % BDP.

(19) Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, in ob predpostavki nespremenjene politike pomladanska napoved Komisije 2024 v letu 2025 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 2,8 % BDP. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2025 je predvsem posledica zvišanja splošne stopnje DDV in zmanjšanja odhodkov. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 povečal na 82,4 % zaradi počasnejše gospodarske rasti in naraščajočih odhodkov za obresti.

(20) Finska ima učinkovit in vključujoč sistem socialnega varstva z visoko ravnjo socialne zaščite, ki pa je zapleten in lahko odvrača od dela. Leta 2020 je bil poseben parlamentarni odbor zadolžen za pripravo reforme sistema socialne varnosti do leta 2027. Odbor je marca 2023 predstavil vmesno poročilo, ki je vsebovalo 31 predlogov za študije, osnutke zakonodaje in razvojne projekte za prihodnje vlade. Cilj reforme je racionalizirati sistem socialnega varstva in povečati spodbude za delo, hkrati pa ohraniti učinkovito in vključujočo socialno zaščito ter povečati stopnjo delovne aktivnosti. Pričakuje se, da bo reforma sistema socialne varnosti pripomogla k izboljšanju dolgoročne vzdržnosti javnih financ.

(21) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo. Glede na ta kratek časovni okvir je hitro nadaljevanje učinkovitega izvajanja načrta, vključno s poglavjem REPowerEU, bistveno, da bi Finska z zelenim in digitalnim prehodom ter ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti povečala svojo dolgoročno konkurenčnost. Za izpolnitev zavez iz načrta do avgusta 2026 je bistveno, da Finska nadaljuje izvajanje reform in naložb, tako da obravnava nastajajoče zamude. Zlasti je bistveno zagotoviti pravočasno predložitev drugega in tretjega zahtevka za plačilo. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(22) Finska mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike do marca 2025 pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo za leto 2024 ter nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu. Ta pregled je podlaga za dokončno dodelitev sredstev EU, vključenih v vsak program. Finska je dosegla napredek pri izvajanju kohezijske politike in evropskega stebra socialnih pravic, vendar izzivi ostajajo. Zlasti še vedno obstajajo razlike med regijo glavnega mesta in preostalo Finsko v smislu BDP na prebivalca in produktivnosti dela. Pospešitev izvajanja programov kohezijske politike je bistvenega pomena. Prednostne naloge, dogovorjene v programu, so še vedno pomembne, zlasti za severne redko poseljene in vzhodne regije. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti tudi krepitvi raziskav, razvoja in inovacij, digitalizacije in konkurenčnosti malih in srednjih podjetij

ter pospeševanju zelenega in pravičnega prehoda. Poleg tega bi se bilo treba še naprej osredotočati na odpravljanje pomanjkanja spretnosti in delovne sile, krepitev socialne vključenosti in aktivne udeležbe na trgu dela, zlasti za ranljive skupine, ter podpiranje ukrepov za socialne inovacije in izboljšanje storitev za zaščito otrok. Finska bi lahko uporabila tudi pobudo platforme za strateške tehnologije za Evropo, da bi podprla preobrazbo industrije, na primer na področju umetne inteligence, kibernetske varnosti in robotike, energijske učinkovitosti in učinkovite rabe virov ter medicinskih tehnologij, ki so bistvene za zdravstveno varnost.

(23) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, se Finska sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi s pomanjkanjem spretnosti in delovne sile ter izvajanjem reforme socialnih in zdravstvenih storitev.

(24) Zaposlenost je v letu 2023 ostala nad 78 %, vendar se je brezposelnost povečala s 6,8 % v letu 2022 na 7,2 % v letu 2023, strukturna brezposelnost pa je še vedno prisotna. Neskladja med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih, tj. nezmožnost zapolnitve prostih delovnih mest z delavci, ki imajo spretnosti, ki jih delodajalci potrebujejo, predstavljajo izzive, zlasti na področju izobraževanja, zdravstvenega varstva in socialnega varstva. Poleg tega lahko pomanjkanje delovne sile na področjih, pomembnih za zeleni prehod, omeji napredek pri doseganju podnebnega cilja Finske glede ogljične nevtralnosti do leta 2035. Pomanjkanje spretnosti in delovne sile ogroža tudi konkurenčnost in dolgoročno rast Finske, staranje prebivalstva pa ga še poslabšuje.

(25) Velik delež ljudi na Finskem poroča o neizpolnjenih potrebah po zdravstveni oskrbi. Cilj sedanje reforme javnih zdravstvenih in socialnih storitev je zagotoviti enak dostop do storitev, hkrati pa zajeziti naraščajoče stroške zagotavljanja storitev. Upravna reforma je bila dokončana, vendar so različna okrožja s storitvami za dobro počutje v različnih fazah pripravljenosti v smislu reorganizacije in optimizacije zagotavljanja storitev.

(26) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2024 priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja. Kar zadeva Finsko, priporočila 1, 2 in 3 prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega in četrtega priporočila za euroobmočje –

PRIPOROČA, da Finska v letih 2024 in 2025 ukrepa tako, da:

1. pravočasno predloži srednjeročni fiskalno-strukturni načrt; v skladu z zahtevami reformiranega Pakta za stabilnost in rast omeji rast očiščenih odhodkov[22] v letu 2025 na stopnjo, skladno z verjetnim zmanjševanjem dolga sektorja država v srednjeročnem obdobju in zmanjšanjem primanjkljaja sektorja država pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe; izvede reformo sistema socialne varnosti, da bi se povečala učinkovitost sistema socialnih prejemkov in nadomestil, s čimer bi se izboljšale spodbude za delo in podprla dolgoročna vzdržnost javnih financ;

[22] V skladu s členom 2(2) Uredbe (EU) 2024/1263 „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

2. obravnava nastajajoče zamude, da bi omogočila nadaljnje hitro in učinkovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, ter zagotovi dokončanje reform in naložb do avgusta 2026; pospeši izvajanje programov kohezijske politike; se v okviru vmesnega pregleda še naprej osredotoča na dogovorjene prednostne naloge, pri čemer upošteva priložnosti, ki jih ponuja platforma za strateške tehnologije za Evropo za izboljšanje konkurenčnosti;

3. obravnava pomanjkanje spretnosti in delovne sile s preusposabljanjem in izpopolnjevanjem delovne sile ter razširitvijo ponudbe visokošolskega izobraževanja, zlasti na študijskih področjih, po katerih je povpraševanje na trgu dela največje; zagotovi, da bo reforma socialnih in zdravstvenih storitev izboljšala dostop do storitev in njihovo zagotavljanje ter odpravila neučinkovitost.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik